

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/134/2018
Identifikačné číslo spisu: 1710206367
Dátum vydania rozhodnutia: 18.10.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1710206367.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti o maloletú L. C. J., narodenú X. C. XXXX, bývajúc u matky a zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Pezinok, dieťa matky C. E. G., bývajúcej v G., V. XX, zastúpenú JUDr. Martinom Rohaľ Il'kivom, advokátom so sídlom v Bratislave, Timravina 9, a otca I. Y., bývajúceho v M., M. T. XTX, T., zastúpeného spoločnosťou advocatius, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Palackého 12, vedenej na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 12 P 194/2010, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 22. júna 2016 sp. zn. 20 CoP 45/2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 22. júna 2016 sp. zn. 20 CoP 45/2015 a rozsudok Okresného súdu Pezinok zo 4. júna 2015 sp. zn. 12 P 194/2010 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Pezinok na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok rozsudkom (v poradí druhým) zo 4. júna 2015 č. k. 12 P 194/2010-1825 uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletej L. C. J., nar. X. C. XXXX mesačne sumou 365,- eur od 4. mája 2008 do 31. augusta 2014 a od 1. septembra 2014 sumou 465,- eur mesačne, ktorú sumu je otec povinný zasielať k rukám matky vždy do 15. dňa v mesiaci vopred; zročné výživné na maloletú L. C. za obdobie od 4. mája 2008 do 31. mája 2015 v sume 900,- eur uložil otcovi zaplatiť jednorazovo do 30 dní od právoplatnosti rozsudku; otcovi uložil povinnosť prispievať na tvorbu úspor maloletej L. C. od 4. mája 2008 do 31. augusta 2011 sumou 150,- eur mesačne na účet číslo XXXXXXXXXXXX/XXXX vedený v P. J., vždy do 15. dňa v mesiaci vopred; dlžnú sumu tvorby úspor za obdobie od 4. mája 2008 do 31. augusta 2011 v sume 5 985,48 eur otcovi uložil povinnosť uhradiť na účet maloletej číslo účtu XXXXXXXXXXXX/XXXX vedený v P. J. do 30 dní od právoplatnosti rozsudku; vo zvyšku návrh matky zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Po vykonanom dokazovaní zistil, že maloletá sa narodila z mimomanželského vzťahu, od jej narodenia matka sama zabezpečuje celú osobnú starostlivosť o maloletú a otec prispieva na výživu maloletej od jej narodenia mesačne sumou 366,- eur. Pri určení výšky výživného na maloletú vychádzal z príjmov rodičov dieťaťa, zohľadnil poberanie rodičovského príspevku a rodinných prídavkov matkou dieťaťa, zohľadnil odôvodnené potreby maloletej primerané jej veku, potrebám, školským a mimoškolským aktivitám a voľnočasovým

aktivitám, pričom za rozhodné obdobie pre určenie povinnosti otca považoval obdobie rokov 2008 až 2014. Uviedol, že maloletá je vo veku 7 rokov, od 1. septembra 2014 začala navštevovať základnú školu a tým sa jej odôvodnené potreby zvýšili. Vychádzal zo skutočnosti, že pri určení výšky výživného 465,- eur zo strany otca a matkou vynaloženej osobnej starostlivosti plus jej finančný podiel na výžive a výchove maloletej (aspoň 200,- eur mesačne zo strany matky) je predpoklad, že odôvodnené potreby maloletej a jej životný štandard budú zachované. Za obdobie od 4. mája 2008 do 31. augusta 2011 do odchodu otca na výsluhový dôchodok zaviazal otca prispievať maloletej na tvorbu úspor v mesačnej sume 150,- eur. Za čas od 4. mája 2008 do 31. augusta 2011 vznikol otcovi nedoplatok na výživnom v sume 900,- eur a dlžná suma tvorby úspor predstavuje sumu 5 985,48 eur, ktoré zaviazal otca zaplatiť jednorazovo. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

2. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 22. júna 2016 sp. zn. 20 CoP 45/2015 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Skôr ako pristúpil k vecnému a právnomu prieskumu napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie riešil otázku, či vo veci rozhodol zaujatý sudca. Vo veci zákonná sudkyňa JUDr. Ľubomíra Krchníková požiadala o vylúčenie z prejednávania a rozhodovania v danej veci s poukazom na to, že napriek tomu, že účastníkov konania osobne nepozná, cíti sa byť vo veci zaujatá. Krajský súd v Bratislave uznesením z 5. mája 2015 č. k. 8 NcC 28/2015 JUDr. Ľubomíru Krchníkovú nevylúčil z prejednávania a rozhodovania veci, keď mal za to, že neboli zistené žiadne také kvalifikované skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé vzbudiť odôvodnené pochybnosti o nezaujatosti zákonného sudcu. Podaním z 22. mája 2015 matka vzniesla voči JUDr. Ľubomíre Krchníkovej námietku zaujatosti č. 2 spočívajúcu najmä v skutočnosti, že aj samotný zákonný sudca voči sebe podal v tejto veci námietku zaujatosti. Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že obsah námietky č. 2 nebol spôsobilý vylúčiť zákonnú sudkyňu z prejednávania a rozhodovania veci jednak z dôvodu, že neboli uvedené žiadne nové skutočnosti (po rozhodnutí nadriadeného súdu 5. mája 2015) len tie, s ktorými sa nadriadený súd už vypořiadal v uznesení z 5. mája 2015 č. k. 8 NcC 28/2015 a jednak sa týkali postupu sudcu v konaní, na ktoré tiež opakovane, už bez ďalšieho nemožno prihliadať. Uzavrel, že ak za týchto rozhodujúcich právnych skutočností súd prvej inštancie v osobe JUDr. Ľubomíry Krchníkovej konal vo veci samej a rozhodol, konal a rozhodol v osobe zákonnej sudkyne. Rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdil, pretože bol vo výroku vecne správny a keďže sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi dôvodmi rozsudku ako správnymi, rozsudok odvolacieho súdu už ďalšie dôvody neobsahoval (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.). K odvolacej námietke matky, že súd prvej inštancie zrušil termín pojednávania stanovený na 4. júna 2015 odvolací súd uviedol, že pojednávanie konané 19. marca 2015 bolo odročené na 4. júna 2015 a v spise sa nenachádza úkon súdu, ktorým by neskôr zrušil termín pojednávania určený na 4. júna 2015 a mal byť určený nový termín na 2. júla 2015. Súd prvej inštancie správne potom konal a rozhodol na pojednávaní 4. júna 2015 bez prítomnosti matky a jej právneho zástupcu. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala matka dovolanie s tým, že: a) vo veci rozhodoval vylúčený sudca (§ 420 písm. e/ C.s.p.), rozhodnutie odvolacieho súdu nie je riadne odôvodnené, čím došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.), b) odvolací súd sa závažne odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.) a napadnutý rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.). Z týchto dôvodov dovolateľka žiadala napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Uviedla, že námietka č. 2 vychádzala z dvoch nových skutočností zásadného významu, ktoré neboli známe v čase vznesenia prvej námietky a to z oznámenia Ministerstva spravodlivosti SR začať voči sudkyňi disciplinárne konanie a z nálezu Ústavného súdu SR vo veci I. ÚS 688/2014 zo 4. februára 2015, v ktorom bolo konštatované pochybenie sudkyne v konaní 12 P 194/2010. V dôvodoch dovolania podrobne rozoberala skutkový a právny stav veci.

4. Otec vo svojom vyjadrení k dovolaniu matky uviedol, že súdy nižších inštancií ustálili výšku výživného na sumu 365,- eur mesačne, ktorá suma bola súdmi vypočítaná na základe matkou dokladovaných výdavkov (stravovanie, stravovanie v škole, školský klub, opatrovatelka, krúžková

činnosť, ošatenie, obuv a pod.), pričom ako otec maloletej prispieva na jej výživu sumou 465,- eur mesačne, čo je viac ako súdmi ustálené výživné. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol.

5. Kolízny opatrovník vo svojom vyjadrení k dovolaniu matky navrhol rozhodnúť v prospech a v záujme maloletého dieťaťa s tým, že životná úroveň dieťaťa by mala byť na rovnakej úrovni ako má jeho rodič.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací uznesením z 25. septembra 2017 sp. zn. 4 Cdo 207/2016 dovolanie matky odmietol. Pri svojom rozhodovaní vychádzal z právnych záverov vyjadrených v rozhodnutí veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 19. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 2/2017, podstatou ktorých je, že dôvody prípustnosti dovolania v zmysle § 420 C.s.p. a § 421 ods. 1 C.s.p. nemožno kumulovať; skúmal preto prípustnosť dovolania matky len podľa ustanovenia § 420 písm. e/ C.s.p. Dospel pri tom k záveru, že dovolanie matky v zmysle tohto ustanovenia nie je prípustné.

7. Na základe sťažnosti žalobkyne Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v náleze zo 17. júla 2018 sp. zn. III. ÚS 75/2018 (ďalej len „nález“) konštatoval, že uznesením najvyššieho súdu z 25. septembra 2017 sp. zn. 4 Cdo 207/2016 bolo porušené právo matky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Ústavný súd preto uvedené uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V náleze poukázal na zjednocujúce stanovisko pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 1/2018, z ktorého vyplýva, že ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 C.s.p. a § 421 C.s.p. a najvyšší súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 C.s.p., poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

8. Najvyšší súd, ktorému bola vec vrátená na ďalšie konanie, ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal prípustnosť dovolania matky nielen podľa § 420 písm. e/ C.s.p., ale aj podľa § 420 písm. f/ C.s.p.

9. Od 1. júla 2016 sa konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých riadia ustanoveniami Civilného mimosporového poriadku (C.m.p.). Ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie podľa neho sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (§ 2 ods. 1 C.m.p.). To platí i pre konanie o dovolaní.

10. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

11. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

12. Podľa § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť

samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

14. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 C.s.p. alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

15. V danom prípade matka prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje popri sebe z ustanovenia § 420 písm. e/ a f/ C.s.p. a (zároveň) aj z ustanovenia § 421 C.s.p.

16. Najvyšší súd posudzoval prípustnosť dovolania matky z hľadiska ňou tvrdenej procesnej vady zmätočnosti (§ 420 C.s.p.).

17. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu do 30. júna 2016 považovala za vady zmätočnosti najzávažnejšie procesné nesprávnosti, ktoré bez ďalšieho viedli k zrušeniu napadnutého rozhodnutia (1 Cdo 345/2014, 2 Cdo 43/2012, 3 Cdo 98/2005, 4 Cdo 344/2014, 5 Cdo 101/2015, 6 Cdo 292/2013, 7 Cdo 500/2014, 8 ECdo 259/2014). Aj za účinnosti novej právnej úpravy je aktuálny právny názor, podľa ktorého prípustnosť dovolania nezakladá tvrdenie dovolateľa o existencii vady zmätočnosti, ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 127/2012, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 29/2016, 4 Cdo 133/2015, 5 Cdo 467/2014, 6 Cdo 5/2014, 7 Cdo 7/2016, 8 Cdo 450/2015).

18. Podľa presvedčenia matky je jej mimoriadny opravný prostriedok prípustný podľa § 420 písm. e/ C.s.p., v zmysle ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

19. Pri posudzovaní opodstatnenosti tejto námietky vychádzal najvyšší súd z ustálenej súdnej praxe, v zmysle ktorej neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. e/ C.s.p. posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd súdu procesnému, ktorý vo veci rozhodoval (viď R 59/1997).

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky vychádzal v danom prípade z § 49 ods. 1 C.s.p., v zmysle ktorého sú sudcovia vylúčení z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na ich pomer k sporu, k účastníkom, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o ich nezáujatosti. Účelom tohto ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednávaniu sporu, k nezáujatému prístupu súdu k stranám sporu alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Tomu zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu k sporu alebo jeho osobného vzťahu k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom, ktorý by mohol ovplyvniť jeho objektívny pohľad na spor a preto vyvoláva pochybnosti o jeho nezáujatosti. Pomer sudcu k sporu je daný najmä vtedy, ak sudca má svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe

skončenia konania a rozhodnutia v spore. Môže ísť o prípady, v ktorých je sudca priamo zainteresovaný na výsledku sporu (napr. je stranou sporu), prípadne má na tomto výsledku nepriamy záujem (napr. ako intervenient) alebo získal informácie o spore tzv. neprocesným spôsobom.

21. Nezávislosť, nestrannosť a odbornosť (kvalifikácia) sudcu sú podmienkami kvalitného rozhodovania a sledujú význam riadneho naplňania (poskytovania) spravodlivosti. Európsky súd pre ľudské práva pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil Európsky súd pre ľudské práva aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikať pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov - uplatňuje sa tu teória zdania nezaujatosti. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k sporu a k stranám sporu. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti alebo necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti alebo nezaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

22. Ako už bolo uvedené, matka vyvodzuje existenciu dôvodov vylučujúcich sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu (§ 49 ods. 1 C.s.p.) z toho, že: a/ Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky začalo voči namietanej sudkyňi disciplinárne konanie č. 34240/2015-151, b/ Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze I. ÚS 688/2014 zo 4. februára 2015 konštatoval pochybenie sudkyne v konaní 12 P 194/2010, keď vyslovil záver: „Ignorovanie týchto princípov konajúcou sudkyňou malo za následok porušenie práva na fair proces“.

23. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k sporu, stranám sporu alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať nezávisle a nestranne. Skutočnosti uvádzané matkou v námietke zaujatosti vznesenej proti menovanej sudkyňi však v danom prípade prijatie takéhoto záveru neumožňujú.

24. Dovolateľka tvrdí, že v prípade JUDr. Ľubomíry Krchníkovej existovali dôvody vylučujúce ju ako sudkyňu z prejednávania a rozhodovania veci. Z obsahu dovolania vyplýva, že dôvody vylučujúce sudkyňu prvej inštancie vyvodzuje z toho, že podala sťažnosť na Ústavný súd Slovenskej republiky a podnet Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky na začatie disciplinárneho stíhania zákonnej sudkyne. Takáto námietka sa ale netýka takej okolnosti, ktorú zákon označuje za právne relevantnú podľa § 49 C.s.p. Možno uzavrieť, že ani v dovolacom konaní matka neuviedla žiadny zákonom uznaný dôvod zaujatosti spochybňujúci tak nezaujatosť menovanej sudkyne. V dovolaní vyslovené pochybnosti tak nemožno považovať za právne relevantné.

25. Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že dôvody, ktoré dovolateľka predostrela k problematike nestrannosti JUDr. Ľubomíry Krchníkovej, je potrebné vnímať len ako subjektívny pohľad dovolateľky. Skutočnosť, že JUDr. Ľubomíra Krchníková je vystavená disciplinárnemu stíhaniu, ešte sama osebe neznamena, že daná okolnosť môže signalizovať jej zaujatý pomer k prejednávanej veci alebo k

účastníkom, t. j. nemôže ešte vyvolať pochybnosti o nezaújatosti tejto sudkyne (porovnaj napr. aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 6. marca 2012 sp. zn. III. ÚS 92/2012). Opačné riešenie chápané ako dostatočný dôvod pre vylúčenie sudcu, resp. sudcov len samotné skutočnosti vyjadrujúce subjektívne hľadisko účastníka konania (napr. podanie podnetu na podanie návrhu na disciplinárne stíhanie, sťažnosti, trestného oznámenia na konajúceho sudcu, občianskoprávnej žaloby proti nemu) by nepochybne popieralo záver, že subjektívne hľadisko sudcovej nestrannosti sa musí podriaďovať prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Odhliadnuc od toho, že v súdnej praxi by takéto riešenie viedlo k situáciám, že strana sporu by mohla rýdzo účelovo podávať napr. trestné oznámenie na konajúceho sudcu (sudcov), prípadne občianskoprávne žaloby a tak dosiahnuť jeho (ich) vylúčenie z prejednávania a rozhodovania sporu. Umožnilo by sa, aby týmto (obštrukčným) postupom strana sporu docielila, že danú vec prejedná a rozhodne iný sudca, ktorý podľa jej subjektívneho názoru sa javí ako „vhodnejší“, príp. že sa oddiali rozhodnutie vo veci (porovnaj napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4. augusta 2010 sp. zn. 2 Ndob 39/2010). So zreteľom na právnu úpravu vylúčenia sudcu v českom právnom poriadku (pôvodne spoločný Občiansky súdny poriadok - zák. č. 99/1963 Zb.), nie je od veci sa aspoň stručným odkazom zmieniť a upozorniť na obdobné prístupy a závery v rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Českej republiky (porovnaj napr. uznesenia: z 18. júla 2000 sp. zn. 5 Nd 245/2000, z 24. júna 2009 sp. zn. 4 Nd 126/2009, z 2. júla 2009 sp. zn. 4 Nd 165/2009) a Ústavného súdu Českej republiky (porovnaj napr. uznesenia: z 12. júna 2001 sp. zn. II. ÚS 317/99, z 11. novembra 2003 sp. zn. II. ÚS 107/03, z 1. júna 2006 sp. zn. IV. ÚS 67/06, z 12. septembra 2006 sp. zn. I. ÚS 67/06, z 15. januára 2008 sp. zn. IV. ÚS 2981/07, z 31. januára 2012 sp. zn. IV. ÚS 3911/11).

26. Sumarizujúc: subjektívne hľadisko sudcovej nestrannosti sa musí podriaďovať prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti; na vylúčenie sudcu nemôžu preto stačiť pocity (subjektívne hľadisko) strany sporu, samotného zákonného sudcu a ani pocity námietku posudzujúcich sudcov nadriadeného súdu; názor na to, či u namietaného sudcu je daný dôvod vylúčenia, musí byť vždy jasne postavený na dôvode založenom na zákonných možnostiach, z ktorého vyplývajú pochybnosti o nezaújatosti namietaného sudcu. Nie je síce treba na vylúčenie sudcu, aby bola preukázaná jeho zaujatosť, to však neznamená, že pre jeho vylúčenie postačia akékoľvek subjektívne pochybnosti či tvrdenia o jeho nezaújatosti. K takým pochybnostiam - ako už bolo vysvetlené - musí byť objektívny dôvod, ktorý je daný iba vtedy, ak sa zistí dostatočne intenzívny vzťah sudcu k sporu, k stranám sporu alebo ich zástupcom a charakter tohto vzťahu reálne (z objektívneho hľadiska) spochybňuje schopnosť sudcu nestranne a nezávisle o veci rozhodnúť. Žiadny takýto vzťah (a to aj po prieskume ostatného obsahu spisu) sa u namietanej sudkyne nezistil.

27. Len ako poznámku k vyššie uvedenému dovolací súd uvádza, že Disciplinárny senát rozhodnutím z 19. januára 2017 sp. zn. 6 Ds 2/2015 JUDr. Ľubomíru Krchníkovú spod návrhu Ministra spravodlivosti Slovenskej republiky JUDr. Tomáša Boreca na začatie disciplinárneho konania zo 14. apríla 2015 pre disciplinárne previnenie podľa § 116 ods. 1 písm. a/ zákona o sudcoch a prísediach, oslobodil, nakoľko skutok nie je disciplinárnym previnením.

28. Matka v dovolaní namietala vadu konania podľa § 420 písm. f/ C.s.p., t. j., že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ktorá podľa jej názoru spočíva v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu.

29. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04).

30. Jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na riadny proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 191 a § 220 ods. 1 C.s.p., m. m. I. ÚS 243/07), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo

vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 220 ods. 2 C.s.p.) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej (m. m. III. ÚS 36/2010).

31. Pravda, zo žiadneho ustanovenia Civilného sporového poriadku nemožno vyvodit' povinnosť súdu riadiť sa svojím vo veci skôr vysloveným právnym názorom, takáto zmena v právnom posúdení veci v podstatnej otázke by ale mala byť ojedinelá a nadovšetko náležite odôvodnená. Presvedčivosť rozhodnutia súdu, ktoré dostatočným spôsobom nevyloží dôvody, pre ktoré odmieta svoje skôr prijaté závery o podstate veci, je výrazne oslabená.

32. Súd prvej inštancie vo svojom rozsudku z 30. novembra 2012 sp. zn. 12 P 194/2010-1342, uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletej L. C. sumou 450,- eur mesačne od 4. mája 2008 do 30. apríla 2011 a od 1. mája 2011 sumou 600,- eur mesačne, ktorú sumu je otec povinný zasielať k rukám matky vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred, zročné výživné na maloletú za obdobie od 4. mája 2008 do 30. novembra 2012 v sume 6 946,86 eur uložil otcovi uhradiť v dvoch splátkach, otcovi uložil povinnosť poukázať na účet tvorby úspor maloletej sumu 7 205,97 eur do 30 dní od právoplatnosti rozsudku a otcovi uložil povinnosť prispievať na tvorbu úspor maloletej mesačne sumou 150,- eur počnúc dňom 1. januára 2013. Tento rozsudok bol zrušený uznesením Krajského súdu v Bratislave z 28. februára 2014 sp. zn. 20 CoP 72/2013-1465 z dôvodu, že z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie nevyplýva konkrétna výška nákladov na maloletú, t. j. aká suma je v bežnom kalendárnom mesiaci potrebná na úhradu odôvodnených a skutočných výdavkov na dieťa. Zároveň skonštatoval, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, keď správne ustálil príjem otca v rozhodnom období.

33. Súd prvej inštancie vo svojom rozsudku (v poradí druhým) zo 4. júna 2015 sp. zn. 12 P 194/2010-1825, uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletej L. C. sumou 365,- eur mesačne od 4. mája 2008 do 31. augusta 2014 a od 1. septembra 2014 sumou 465,- eur mesačne, ktorú sumu je otec povinný zasielať k rukám matky vždy do 15-teho dňa mesiaci vopred, zročné výživné na maloletú za obdobie od 4. mája 2008 do 31. mája 2015 v sume 900,- eur uložil otcovi uhradiť jednorázovo do 30 dní od právoplatnosti rozsudku, otcovi uložil povinnosť prispievať na tvorbu úspor maloletej od 4. mája 2008 do 31. augusta 2011 sumou 150,- eur mesačne, dlžnú sumu tvorby úspor za obdobie od 4. mája 2008 do 3. augusta 2011 v sume 5 985,48 eur otcovi uložil povinnosť uhradiť na účet maloletej do 30 dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku návrh matky zamietol.

34. Odvolací súd rozsudkom z 22. júna 2016 sp. zn. 20 CoP 45/2015-1987 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, pričom sa v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi (skutkovými a právnymi) rozsudku a ďalej uviedol, že akékoľvek dôvody uvádzané odvolacím súdom na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku by bolo len zopakovaním skutkových a právnych dôvodov uvedených súdom prvej inštancie.

35. Z uvedeného vyplýva, že súd prvej inštancie v dvoch svojich rozhodnutiach v rozhodujúcej právnej otázke dospel k celkom rozdielnym právnym záverom. Zmenu v právnom posúdení veci, ktorá bola kľúčová pre konečné rozhodnutie vo veci samej, ale podľa názoru dovolacieho súdu riadne neodôvodnil. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí z 30. novembra 2012 sp. zn. 12 P 194/2010-1342, uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletej L. C. sumou 450,- eur mesačne od 4. mája 2008 do 30. apríla 2011 a od 1. mája 2011 sumou 600,- eur mesačne, uviedol, že sa podrobne oboznámil s príjmom oboch rodičov a dospel k záveru, že súdom určené výživné (vo výške 600,- eur) je primerané príjmu oboch rodičov a skutočne odôvodneným potrebám maloletej vo veku 4,5 roka. Vychádzal pritom zo zistenia, že príjem otca bol od septembra 2011 vo výške 3 385,49 eur netto. Vo svojom druhom rozhodnutí zo 4. júna 2015 sp. zn. 12 P 194/2010-1825, uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletej L. C. sumou 365,- eur mesačne od 4. mája 2008 do 31. augusta 2014 a od 1. septembra 2014 sumou 465,- eur mesačne a v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že od 1. septembra 2014, kedy maloletá začala navštevovať základnú školu sa odôvodnené potreby maloletej zvýšili, maloletá je vo veku 7 rokov, čím sa matke zvýšili výdavky, ktoré dovtedy uhrádzala a potreby maloletého dieťaťa musia byť premietnuté aj do výšky výživného povinného rodiča a preto určil výšku výživného na sumu 465,- eur

mesačne. Vychádzal pritom zo zistenia, že príjem otca bol od septembra 2011 vo výške 3 385,49 eur netto.

36. Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nezodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Dovolací súd zdôrazňuje, že súd prvej inštancie pri určení vyživovacej povinnosti otca v oboch prípadoch vychádzal zo zistenia, že príjem otca je vo výške 3 385,49 eur, pričom vo svojom prvom rozhodnutí, kedy bola maloletá vo veku 4,5 roka určil otcovi vyživovaciu povinnosť vo výške 600,- eur mesačne a vo svojom druhom rozhodnutí, kedy bola maloletá vo veku 7 rokov a kedy sám súd prvej inštancie skonštatoval, že odôvodnené potreby maloletej sa zvýšili, určil výživné vo výške 450,- eur. Vychádzajúc z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie nie je zrejmé, akými úvahami sa súd prvej inštancie pri rozhodovaní spravoval, keď neuviedol žiadne relevantné dôvody vedúce ho k zmene posúdenia výšky (a to zníženie výživného napriek uplynutiu časového obdobia a zvýšeniu odôvodnených potrieb maloletej) výživného na maloletú, čo robí toto rozhodnutie arbitrárnym a nepreskúmateľným.

37. V prejednávanej veci odvolací súd sa pri hodnotení skutkového stavu vyššie uvedenými skutočnosťami nezaoberal, napriek tomu, že boli matkou v odvolaní namietané. Pokiaľ odvolací súd náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil aj tieto matkou namietané skutočnosti, resp. dostatočným spôsobom odôvodnil ich bezvýznamnosť či irelevantnosť, odôvodnenie jeho rozhodnutia treba považovať za nedostatočne odôvodnené, čím porušil právo matky na spravodlivý proces a konanie zaťažil vadou v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p.

38. Na základe uvedených skutočností dovolací súd dovolaniu matky vyhovel, rozsudok súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 449 ods. 1 a § 450 C.s.p.).

39. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

40. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.